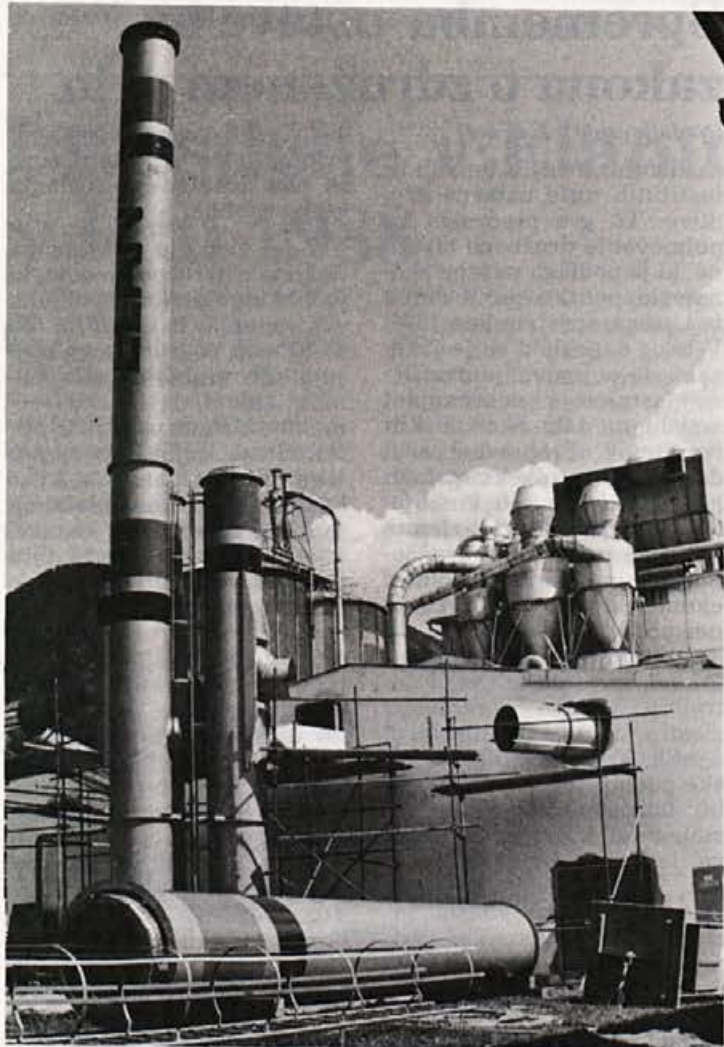

Eden izmed treh bodočih novih dimnikov

V pričakovanju odločilne runde

Žal se napovedi iz mojega prispevka v prejšnji SMUČINI uresničujejo in to še nekoliko bolj radikalno, kot sem napovedal. Posledice nove zakonodaje imajo uničujoč vpliv na kupno moč, k temu pa prispeva še splošno vzdušje, ki sili ljudi k kopičenju osnovnih življenjskih dobrin za razliko od tistega, kar je še spomladi izgledalo kot pomembno za preživetje.

Tako stanje nas pušča v položaju nestrpnosti, saj so tudi naši kupci — domači

seveda postali zelo previdni. Visoke obresti so jih namreč prisilile, da delajo promet, če se le da brez zaloga, kar pa je seveda v nasprotju s poslovno logiko.

Rezultati v avgustu nas lahko ohrabrujejo, saj smo prvič zabeležili močan presežek prodaje, gledano iz vidika PC, od česar v končni fazi tudi živimo, tako v izvozu kot tudi na domačem trgu. Upajmo, da se bo ta trend nadaljeval, saj so bili, kot je splošno znano, zadnji

(Nadaljevanje na 2. strani)

Elan v polletju ustvaril 61,2 % občinske akumulacije

Rezultati gospodarjenja v občini Radovljica v prvem polletju letošnjega leta niso nič kaj razveseljivi in kažejo na to, da novembrski interventni ukrepi niso vplivali na izboljšanje stanja. Rezultatov opevanih majskih ukrepov, ki naj bi pomenili preobrat ni razvidnih nikjer. Nasprotno!

Tržni obseg proizvodnje je kar za 7,5 % nižji od lanske-

ga v tem času, vrednost storitev v gostinstvu prav tako. Kmetijska proizvodnja stagnira, med tem ko stopnja inflacije raste (165 %). Izkazane izgube 7 milijard din v tem obdobju niso več mačje solze. Če pa primerjamo še padec osebnih dohodkov realno za 11 % in dejstvo da zaposlovanje stagnira, nas mora postati strah.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sprememba ustave in zakona o združenem delu

Kdor sledi dogajanjem na področju postopka za spremembo Ustave in drugim podrobnostim s tem v zvezi, je z razmerami v grobem seznanjen. Glede na razvoj dogodkov, zlasti pa gospodarski in politični položaj v Jugoslaviji, je to področje postalo v veliki meri zanimivo tudi za tiste, ki se v preteklosti morda za te zadeve sploh niso zanimali. Da bi bila zadeva še bližja, bomo poskušali na preprost način grobo orisati situacijo na tem področju.

Splošno znano je, da je v teku postopek za spremembo Ustave SFRJ. V tem postopku naj bi spremenili nekatere določbe Ustave, ki je bila sprejeta v letu 1974. Da spremembo Ustave narekujejo tako ekonomski kot politični problemi v SFRJ, je že na prvi pogled jasno, vsekakor pa imajo za pomembnost problematike večjo vlogo prav gotovo ekonomski pro-

blemi. Zdrava ekonomija je predpogoj za kakršenkoli politični obstoj in delovanje. Težko je napovedovati, kaj se bo zgodilo, še zlasti zaradi tega, ker kljub določenim uskladitvam, ki so bile že dosežene, še vedno obstaja veliko

(Nadaljevanje na 2. strani)

V pričakovanju odločilne runde

(Nadaljevanje s 1. strani)

štirje meseci za Elan vedno odločilni.

Navedeno dogajanje je noven dokaz, da je naše edino preživetje zunanje tržišče, s katerim pa bo ptooben še resnejši spopad kot do sedaj.

Ugotovitve, zbrane na jesenskem sejmu ISPO, kažejo na to, da se v panogi prostega časa najmočnejši pozicijski boji odvijajo na področjih:

- imagea
- inovacij
- designa

Vse, kar še spada zraven, kot vrhunska kvaliteta, športni uspehi, kvaliteten dostop, so elementi, da brez njih uspeh sploh ni možen. Tudi konkurenčna cena, ki vsebuje nove elemente racionalizacije v proizvodnem postopku, je izredno pomembna.

Večji del naše konkurence med proizvajalci smuči še vedno vztraja v tenisu, kljub temu da na področju loparjev nekaterim že močno gori pod nogami.

Tako nas že v jesenskem roku čakajo zahtevne analize na večini področij našega poslovanja, v katerih bo treba pošteno odgovoriti na vprašanje, kje lahko še karkoli izboljšamo, posodobimo, racionaliziramo. Ta vprašanja pa si bomo morali postaviti zelo resno, saj smo do sedaj nanje vse prevečkrat odgovarjali kompromisno.

Korak naprej je narejen v procesu organizacije, saj je prva faza projekta POSLOVNI SISTEM ELANA zaključena, čaka pa nas še ustrezno nadaljevanje, ki bo moralo dati tudi določene vse-

binske premike in odpraviti kritične točke znotraj celotnega kolektiva. Predvsem bo pomembno, da bodo odgovorni na posameznih delovnih mestih spoznali, da je organizacija na njihovem področju njihova naloga in da je sklicevanje na posebno službo za to priznavanje, da posamezniki področja nimajo zadosti v svojih rokah.

Pri tem mora biti poslovodni odbor aktivno vključen.

Poleg operativnih nalog, ki jih bomo morali vsak na svojem delovnem mestu čim zavestneje opravljati, pa nas v prihajajočih mesecih čaka še ena velika naloga. Čas je, da se vprašamo, kako narediti Elan še bolj uspešen, tudi v prihodnosti?

Določene izkušnje namreč kažejo, da uspešna podjetja gradijo dolgoročno vizijo razvoja, ki temelji na konkurenčnosti, ki se odraža ali v visokem dohodku DO, ki zagotavlja sredstva za nadaljnji razvoj. Ti trije elementi lahko oblikujejo t.i. »špiralo uspešnosti« v pozitivnem smislu, ki omogoča organizaciji pot razvoja.

Kvalitetna vizija, oz. strategija bo nujno potrebna za naš nadaljnji razvoj, saj se vse prevečkrat sprašujemo, kaj nas čaka v prihodnosti.

Zadnja letošnja runda se je tako že začela. Pričakujem, da boste spočiti po dopustu vsak na svojem področju našli dovolj motivacije za pravi odnos do postavljenih nalog in da bomo kljub težkim časom zabeležili še eno poslovno uspešno leto — treba pa je začeti takoj.

Uroš Aljančič

Elan v polletju ustvaril 61,2 % občinske akumulacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

Edina svetla točka je povečanje izvoza za 23 % tako skupno kot na konvertibilno področje.

Primerjava kaže, da so druge občine še na slabšem.

In kje je Elan v naši občini?

Obzornik — Indok, glasilo skupščine občine Radovljica ugotavlja sledeče:

»Seveda pa je potrebno pri občinskih globalnih rezultatih vedeti, da na njihovo velikost bistveno vplivajo dobri

rezultati le ene OZD (Elan). Če izzamemo uspešnost Elana so globalni rezultati bistveno slabši in pod Slovenskim povprečjem».

Podatki tudi kažejo, da sta Elan in LIP Bled realizirala kar 61 % celotnega konvertibilnega izvoza in 71 % celotnega konvertibilnega uvoza v občini Radovljica. 39 % doseženega dohodka v občini je ustvaril prav Elan.

Povprečno izplačan OD v 1. polletju v občini Radovljica je bil 458.310.— din.

Več kot 540.000.— din na delavca so prejeli delavci finančnotehničnih služb pri

LIP, GLG, GG, Alpetour, Inženiring, Alpdom, Planum itd. Elanovo povprečje OD v prvi polovici leta je bilo 538.400.— din. Nič kaj pretiranega za tak poslovni rezultat.

Kdaj bo končno prišel tisti čas, ko bo dober gospodar tudi boljše nagrajen?

Polletni rezultati poslovanja v dejavnostih z izrazito sezonskim značajem prodaje (kot je Elan), še ne dajejo prave slike gospodarskih tokov celega leta. Kljub temu pa v primerjavi z izpolnjevanjem mesečnih planov dajejo jamstvo realizacije letnih planov. Slavko Knafelj

Sprememba ustave in zakona o združenem delu

(Nadaljevanje s 1. strani)

različnih mnenj o temeljnih institutih naše ustavne ureditve. Tu gre predvsem za pojmovanje družbene lastnine, ki je podlaga našega ekonomsko-političnega sistema iz Ustave, sprejete leta 1974. V teku dogodkov se je izkazalo, da pojmovanje družbene lastnine v dosedanjem smislu ni dalo ekonomskih rezultatov. Preprosto povedano, če bi vsak kmet tako gospodaril s svojo kmetijo, kot smo (z redkimi izjemami) mi gospodarili z družbeno lastnino, bi tudi ta kmet ekonomsko propadel. To je neizpodbitno dejstvo, ki se ga zavedajo najvišji politični vrhovi, in je zaradi tega potrebno Ustavo spremeniti zlasti v teh temeljnih vprašanjih, ki se tičejo ekonomske podlage družbene lastnine. Istočasno ko poteka postopek za spremembo Ustave, je za celoten sklop vprašanj s področja gospodarjenja v najširšem smislu zadolžena še posebna komisija na zveznem nivoju. »Mikuličeva komisija«, ki vzporedno z iskanjem novih prijemov na področju ustavnega prava že izgrajuje bistvene osnovne elemente bodočega gospodarskega sistema, ki naj bi bil seveda v skladu z bodočo Ustavo. Položaj je v določenem smislu pravzaprav nelogičen, vsi vemo, da je najprej Ustava, in šele na njeni podlagi se sprejemajo drugi predpisi. Sedaj pa izgleda, da je ekonomski položaj tako zaostren, da so tudi politični vrhovi ugotovili, da odlašanje ni več mesta in da je treba takoj ukrepati. Samo na ta način si lahko razlagamo vzporednost dela Mikuličeve komisije in organov, ki pripravljajo osnutek ustavnih sprememb. Predvidoma naj bi bila Ustava spremenjena do 29. novembra letos. Ali bo to res, je seveda odvisno od predhodnega soglasja skupščin vseh socialističnih republik, ki morajo po veljavni Ustavi iz leta 1974 soglašati s predloženimi spremembami. Do-

slej o vseh spremembah še v pripravljalnem postopku niso bila doseženega soglasja vseh republik.

V tej zvezi je sprememba Zakona o združenem delu, ki je bila sprejeta in objavljena v Uradnem listu SFRJ št. 85/87, bolj postranskega značaja. Že takrat je bilo namreč znano, da bo do spremembe Ustave vsekakor prišlo. Strokovnjaki so zaradi tega kritizirali stališča, ki so kasneje sicer prevladala, da je kljub spremembi Ustave, ki se predvideva, pred tem treba spremeniti Zakon o združenem delu. Sprememba Zakona o združenem delu nam delovnim organizacijam sicer narekuje izvedbo vseh postopkov za uskladitev samoupravnih splošnih aktov. Glede na našo reorganizacijo, ker nimamo več temeljnih organizacij, smo si del tega usklajevanja prihranili, vsega pa ne. Zakon predpisuje rok za uskladitev samoupravnih aktov s spremembami Zakona o združenem delu najkasneje do 2. 6. 1989. K izvedbi postopka uskladitve nas je tudi pismeno pozval družbeni pravobranilec samoupravljanja. Po načelu zakonitosti je vsekakor jasno, kaj je naša dolžnost. Samoupravne akte moramo uskladiti, kakor določa zakon. Takoj pa se pojavi dvom, če analiziramo dosedanje osnutke ustavnih sprememb kot tudi dosedanje osnutke predpisov — kakor je to sploh prišlo v javnost — ki jih pripravlja Mikuličeva komisija. Tudi v javnosti so že bili izrečeni kometarji najvplivnejših politikov in institucij, da je glede na predvidene ustavne spremembe celoten Zakon o združenem delu na sploh vprašljiv, nekateri celo pravijo, da bi ga bilo smiselno ukiniti, oz. zamenjati s prožnejšim predpisom o podjetjih. Karkoli se bo že zgodilo, če bo Ustava v spremembah sprejeta, bo vsekakor nesmiselno usklajevanje samoupravnih aktov s spremembami Zakona o združenem de-

lu, saj bo glede na predvidene ustavne spremembe. Zakon o združenem delu vsekakor moral biti ponovno usklajen z Ustavo, če ne bo še celo v celoti ukinjen, oz. zamenjan z drugim zakonom.

Vse to so sicer hipotetične kombinacije, vse je odvisno od vsebine bodočih ustavnih sprememb in od njihovega sprejema. Doslej smo se na tem področju vedno ravnali v skladu z zakonom, tako kot je tudi potrebno, res pa je, da obstaja utemeljen razlog, da

s spremembami, oz. usklajitvami samoupravnih aktov glede sprememb Zakona o združenem delu počakamo do zadnjega možnega termina, saj bi sicer samo določene stvari delali dvakrat, to pa ni gospodarno.

Sodelavcem tudi predlagam, da aktivno spremljajo vse razprave v zvezi z ustavnimi spremembami, saj bodo le na ta način lahko ustrezno obveščeni in se bodo lahko vključevali v razpravo, oz. odločali

Blaž Jakopič

Investicije v Elanu v letu 1988

Poznana nam je gospodarska situacija v državi, republiki in podjetjih, ki v letu 1988 kroji usodo podjetij in ostalega gospodarstva. Številni ukrepi, predpisi in tržna situacija ELAN ni obšla. Kar pomeni, da so bili pogoji gospodarjenja izredno zahtevni in zagotavljanje finančnih sredstev izredno drago in naporno. Takšna finančna situacija je vplivala na šte-

vilne aktivnosti gospodarjenja, posebno občutno na področje novih naložb. Izdelan gospodarski načrt naložb je bilo potrebno večkrat reducirati. Tako, da so v njem ostale le tiste naložbe, brez katerih bi prišlo do motenj v proizvodnji ali druge večje škode takoj ali v prihodnosti.

V tako zoženem planu naložb je ostal tudi del naložb v energetiko.

Energetika je brez dvoma ena od bazičnih pogojev za nemoteno proizvodnjo, zato je razumljivo, da so tozadevne naložbe neodložljive.

V letu 1987 smo začeli z instalacijami plinovoda, ki so bile skupaj za ELAN in Sukno zaključene že v marcu 1988. Kljub zaključenemu delu s strani Petrola nismo pričeli z odjemom zemeljskega plina iz razloga, ker naše interne instalacije na pečeh niso bile pripravljene, kot tudi niso bila pridobljena ustrežna soglasja pristojnih inšpekcijskih organov.

Pridobitev potrebnih dovoljenj in zagotovitev pogojev za prevoz plina je povezano s številnimi in obsežnimi aktivnostmi na preureditvi kotlovskih naprav, kot tudi na samem objektu kotlovnice.

Trenutno je zadeva v takšni fazi, da imamo pridobljena soglasja za poizkusno obratovanje, fizično pa je potrebno opraviti še poizkusni zagon obeh kotlov in dokončati montažo dimnikov, kar bo predvidoma opravljena do konca septembra 88 in bomo v novo kurilno sezono startali že z zemeljskim plinom. Poleg že omenjenih plinskih instalacij smo v letošnjem letu dokončali montažo novega dodatnega vročevodnega kotla in z njim smo povečali zmogljivosti proizvodnje vroče vode za 60 %.

Na oba kotla, obstoječi in novi, smo instalirali nove gorilce za alternativno kurjenje zemeljski plin — mazut, s čimer je zagotovljena zanesljivost obratovanja v primeru redukcije enega ali drugega energetskega vira. Instaliranje dodatnega kotla je pogojevalo predelavo in dodelavo vročevodnih in električnih instalacij velikega obsega.

Naslednja velika aktivnost, ki je trenutno v zaključni fazi, je izgradnja novih dimnikov. Izgradnja teh je bil eden od pogojev za razširitev kapacitet z dodatnim kotlom. Poleg tega s strani republiškega energetskega inšpektorata postavljenega pogoja, je izračun pokazal neustrezno dimenzioniranje obstoječih dimnikov, tako, da smo prvotno varianto popravila obstoječih dimnikov in dograditev enega opustili in zgradili vse nove dimnike. Pravilnost odločitve se je potrdila ob porušitvi obstoječih dimnikov, ko smo ugotovili stanje dimnih kanalov v zemlji. Zaradi izredne zahtevnosti projekta smo sodelovali z najuglednejšimi proizvajalci dimnikov, kot so gradnja Žalec, IMP Ljubljana, IMP Mari-

bor, itd. Poleg tega smo obiskali tudi več podjetij, ki imajo nove dimnike in se končno po temeljiti razpravi odločili za montažno izvedbo IMP iz Ljubljane.

Notranja tuljava dimnikov je izdelana iz nerjaveče pločevine. Nakar sledi sloj toplotne izolacije in nato še zunanji nosilni plašč iz jeklene pločevine.

Vzporedno smo izdelali tudi nadzemne priključke kotlov na dimnik, s čimer smo si zagotovili možnost kasnejše vgraditve naprav za izkoriščanje toplote dimnih plinov, ki jih brez škode za dimnik — nerjaveča notranja tuljava, ohladimo do temperature kondenzacije.

Pri načrtovanju in izvajanju opisanega projekta smo maksimalno upoštevali tudi ekološki vidik za samo delovno organizacijo, kot tudi okolico. Bistveno bodo razmere izboljšane vsled zamenjave mazuta z zemeljskim plinom, s čimer bomo razbremenjeni žvepla in mastnih saj. Na veliko nejevoljo krajanov in nas samih v delovni organizaciji ne bomo odpravili dima iz dimnika, na katerega je priključen kotel za kurjenje z lesenimi odpadki.

Med kotlom in dimnikom je vgrajen mehanski čistilec dimnih plinov, ki izloči mehanske delce določene velikosti, ne pa tudi najmanjših, ki v obliki dima izhajajo na prosto.

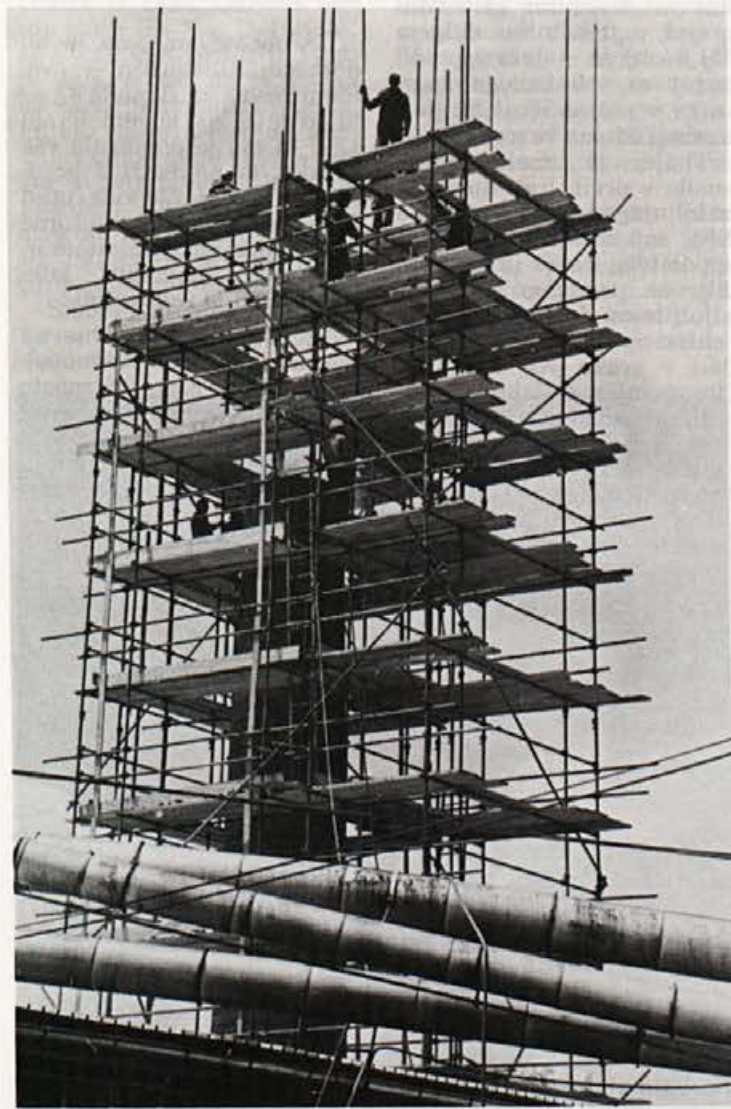
Trenutno največji delež k zmanjšanju dimljenja lahko doprinesejo kurjači s pravilnim doziranje količin, žal pa v celoti dimljenja ne morejo preprečiti iz razloga, da je struktura odpadkov tako po vrsti snovi, kot tudi po velikosti, vlažnosti in količini tako heterogenega, da je nemogoče zagotoviti konstantno pravilno razmerje zraka in goriva, kar je temeljni pogoj za pravilno izgorjevanje.

Z delom na odpravljanju dimljenja bomo nadaljevali s tem, da bomo opravili meritve in ugotovili najbolj kritične sestavine dima in poskušali zagotoviti, da ti materiali ne bodo prišli v peč.

Opisane naložbe v energetiko s tem niso zaključene, temveč bomo z njimi nadaljevali tudi v prihodnje, saj poleg tega, da so neobhodne, lahko z pravimi in pravilno instaliranimi napravami dosežemo tudi velike energetske in finančne prihranke.

V bližnji prihodnosti načrtujemo računalniško spremljanje parametrov, plinski generator za proizvodnjo električne energije in nov kotel za odpadke z ustreznimi filtrirnimi napravami.

Branko Renko

Podiranje starega dimnika

Naši piloti na finskem nebu

UČINKOVITA REKLAMNA AKCIJA ZA ELAN: Pokroviteljstvu reprezentance ELAN se je poizkusila ekipa oddolžiti z učinkovitim reklamiranjem njegovih izdelkov. Poleg velikega napisa in zastave ELAN je z nalepkami »prekrila« celotno prizorišče prvenstva; še prav posebno uspešno reklamno akcijo pa so naredili naši fantje, ko so pomagali organizatorju izdelati posebne velike tekaške smuči za petorico, s katerimi so ekipe tekmoval v prostem dnevu v posebnem zabavnem programu »igre brez meja.«

Majhna finska vasica Ray-skala, ki leži 120 km severno od Helsinkov, je bila junija prizorišče največjega letošnjega tekmovanja jadralnih pilotov stare celine. Na 4. Evropskem prvenstvu v FAI razredih je tekmovalo 71 pilotov iz 17 držav, med njimi prvič tudi piloti iz Sovjetske zveze, ki so bili polnih 12 let odsotni z mednarodnih prizorišč.

Največ uspeha na tekmovanju so imeli piloti Francije in Poljske, (ki so nastopili s profesionalci), največje razočaranje pa so doživeli domačini, saj je njihov prvi favorit Kuittinen (svetovni prvak iz

Benalle) osvojil komaj 11. mesto v st. razredu.

Najuspešnejši pilot evropskih prvenstev je postal nemški pilot in konstruktor jadralnih letal Klaus Holighaus, ki je z letalom Nimbus 3 osvojil že tretji naslov evropskega prvaka.

Jugoslavijo so na Finskem zastopali Branko Stojković (Novi Sad), Igor Kolarič (Ptuj) in Miha Thaler (Lesce).

Naši piloti so odpotovali na prvenstvo direktno z zaključka državnega prvenstva v Lescah, tako da so prišli na tekmovanje brez pravega počitka.

Stojković in Kolarič sta tekmovala v standardnem razredu na letalih DG-300 ELAN, Thaler pa na izposojenem letalu LS 6 v petnajst metrskem razredu, saj predpisi CIVV dovoljujejo nastop le dvema pilotoma iz posameznega razreda.

Na prvenstvu so organizatorji uspeli izpeljati 10 tekmovalnih dni za odprti in 15 m razred in 11 dni za standardni razred, kar je bilo za slabe in spremenljive vremenske razmere veliko. Naredili pa so vrsto velikih napak pri postavljanju tekmovalnih disciplin, ki so bile največkrat predolge, oz. sploh neizvedljive za ogromno večino pilotov. To se je izrazilo v velikem številu izvenletaliških pristankov, tako da bo to prvenstvo znano predvsem po tej ničkaj ugodni karakteristiki. Tako so se piloti in njihovi pomočniki dodobra namučili, preden so

letala vsak večer pripeljali nazaj na matično letališče. Na srečo je poleti na Finskem dolg dan, sicer bi imeli še več težav. Seveda pa takšno pristajanje in vračanje letal poleg obilice živcev in časa terja tudi veliko denarja, saj bencin kot tudi ostale stvari na Finskem še zdaleč niso poceni. (Za ilustracijo naj navedem, da je Finska trenutno najdražja dežela na svetu in da je mesto Helsinški po draginji že prehitelo Tokio.

Nevajeni spremenljivega finskega vremena so naši fantje startali slabše, kot znajo in kot smo pričakovali.

Stojković, ki je prvič startal v močni mednarodni konkurenci je v prvih petih dneh napravil nekaj večjih napak in vsi upi na dobro uvrstitev na koncu so splavali po vodi. Kljub temu, da je v nadaljevanju prvenstva letel bolje, ni mogel popraviti napak iz začetka in je na koncu pristal na 28. mestu, t. j. zadnjem mestu v standardnem razredu z zbranimi 4472 točkami, kar je komaj 51 % točk zmagovalca Poljaka Trzeciaka, ki je zbral 8725 točk. Njegova najboljša uvrstitev je bila 8. tekmovalni dan, ko se je uvrstil na 6. mesto v dnevni disciplini (hitrostni prelet v trikotniku dolgem 351,8 km) in s tem izpolnil pogoj za vrhunskega športnika v jadralnem letenju v mednarodnem razredu.

Thaler je imel izredno smolo v prvih treh dneh (to je bil njegov drugi nastop na EP), saj mu je kar trikrat spodletelo, da bi priletel na cilj, oz. matično letališče, kljub temu da je nalogo korektno opravil in prebil vsak dan v zraku več kot 8 ur. Obremenjen s slabim začetkom je četrti dan napravil večjo napako — moral je pristati kmalu po slikanju prve obletne točke in je tako izgubil vse možnosti za vidnejšo uvrstitev ter na koncu pri-

stal na 30. mestu med 30 tekmovalci v 15 m razredu, kljub temu da je v nadaljevanju prvenstva dokazal, da zna odlično leteti. Kar štirikrat se mu je uspelo uvrstiti med prvih 10 in če bi veljal samo drugi teden tekmovanja, bi osvojil celo odlično 8. mesto. Osvojil je 5305 točk, kar je 62 % točk zmagovalca Francoza Lherma, ki je osvojil 8581 točk. Thalerjeva najboljša uvrstitev je bila 9. tekmovalni dan, ko se je uvrstil na odlično 3. mesto v dnevni disciplini (Prescribed area distance) in s tem izpolnil pogoj za vrhunskega športnika v jadralnem letenju kot zaslužni športnik. Povedati moramo, da je Thaler prvič letel na izposojenem letalu brez treninga in da mu je v letalu močno nagajal kompas, saj se je pri vsakem pomiku krmilne palice odklonil za 30 stopinj.

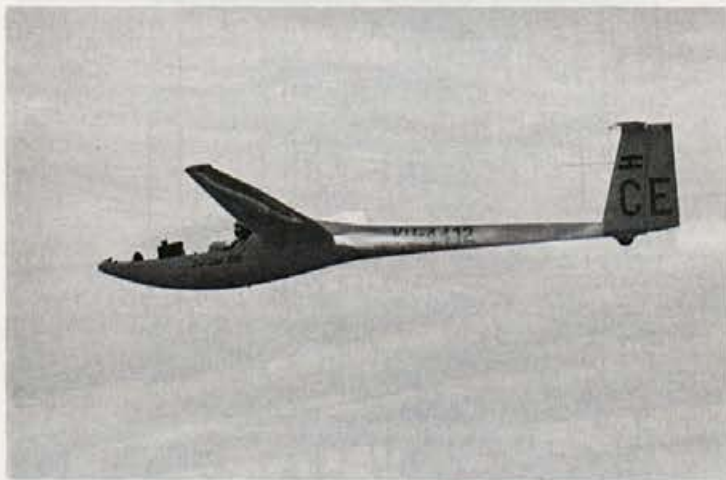
Kolarič, ki je edini od pilotov že tekmoval na svetovnem prvenstvu, je letel izredno solidno, napravil ni nobene večje napake in je na koncu osvojil odlično 15. mesto v skupni uvrstitvi z velikim odstotkom osvojenih možnih točk. Zbral je 7021 točk ali 80 % točk zmagovalca, kar je odličen rezultat.

Če upoštevamo, da je bil domačin Kuittinen — svetovni prvak iz Benalle 87 — ki je letel na novem letalu LS 7 in mu je pomagala vsa Finska, komajda 11. s prednostjo komaj 230 točk pred Kolaričem, potem moramo biti z njegovim rezultatom in predvsem njegovim letenjem izredno zadovoljni.

Njegova najboljša dnevna uvrstitev je bila 9. tekmovalni dan, ko je osvojil 5. mesto v dnevni disciplini (hitrostni prelet v trikotniku dolgem 272,8 km) in s tem izpolnil pogoj za vrhunskega športnika v jadralnem letenju v mednarodnem razredu.

Igor Kolarič je bil naš najuspešnejši pilot na Finskem. Če upoštevamo, da je bilo to šele njegovo drugo večje mednarodno tekmovanje, moramo biti z njegovim 15. mestom in z 80 % osvojenih možnih točk zelo zadovoljni.

Na sliki vidimo njegov posnetek DG 300 ELAN s celjsko registracijo in tekmovalcem Peperkom, ko izpušča vodo tik pred ciljem v Benalli 1987.

Svoje naloge na tleh je zelo dobro opravila zemeljska ekipa, tako da smo z izkupičkom tega prvenstva lahko kljub slabim skupnim rezultatom zadovoljni. Velika škoda je bila, da ni mogel nastopiti naš najboljši pilot Ivo Šimenc, saj bi njegova prisotnost koristila celotni ekipi.

Tudi tokrat je nastop na prvenstvu omogočila cela vrsta delovnih organizacij, ki imajo razumevanje za letalski šport. Med njimi ima še

prav posebno mesto tovarna ELAN, ki že vrsto let pomaga jadralnim pilotom.

V imenu VSJ, ZLOS in cele reprezentance se za pomoč najlepše zahvaljujem z željo, da bi tudi vnaprej dobro sodelovali.

Posebna zahvala gre gospodu Mäkinenu — predstavniku ELAN-a na Finskem, ki nam je pomagal pri reševanju majhnih in velikih težav na prvenstvu.

Miran FERLAN

Darko Svetina tudi letos zmagal

Trdo delo leških padalcev se je tudi letos obrestovalo. Obilni treningi, vrsta tekmovalj in odlični rezultati so pokazali, da je bila ekipa tudi letos dobro pripravljena. Letošnja sezona je bila zopet v stilu svetovnega prvenstva (Nykoping — Švedska).

Celoletna forma je bila podrejena temu tekmovalju.

Republiško in državno prvenstvo je potrdilo, da bodo naše barve zopet zastopali padalci Alpskega letalskega centra iz Lesc. Odlična forma ekipe (B. Jug, D. Intihar, D. Svetina, R. Božič, B. Mirt) je dala vedeti, da lahko na svetovnem prvenstvu pričakujejo visoko uvrstitev. Uvrstitev ekipe okoli petega mesta bi bila odlična, kajti od zadnjega svetovnega prvenstva do sedaj je bilo čutiti velik napredek, predvsem pri profesionalnih ekipah.

Smola z vremenom ali bolje rečeno napaka prireditel-

jev, da so prevzeli to tekmovalje v standardno neugodnem podnebju, obilica dežja in močan veter so onemogočili regularno izpeljavo prvenstva.

Po vrnitvi domov je bila naslednjega dne nova preizkušnja. Tradicionalna tekma za pokal Casino — Portorož 88. Lepo vreme, dobra organizacija in dobra zasedba iz Avstrije, Italije in Jugoslavije so omogočili izvedbo lepega tekmovalja. Odlični rezultati so potrdili dobro pripravljenost. Svetina, Jug in Mirt, prvi trije uvrščeni posamezno, so iz osmih skokov nabrali le 1 — 01 cm, 2 — 03 cm, 3 — 07 cm. Ekipno pa so ravno tako osvojili prvo mesto.

Prvo ekipo čaka še močna mednarodna tekma v Švici (Locarno), kjer naj bi se pomerili v kombinaciji dnevnih in nočnih skokih na cilj.

D. Svetina

Elanov spust s šesttisočaka

Nalepke ELAN SKI na smučeh so bile odlična reklamna poteza, saj je zanimanje za ELAN izredno poraslo, hkrati pa je akcija dobila velik odmev v dnevnem časopisju držav udeleženk prvenstva.

Z Elanovimi smučmi RC-G sta se člana alpinistične odprave v Južno Ameriko junija letos zapeljala s 6025 m visoke gore ARTESONRAJU (Peru). Andrej Terčelj in Borut Černivec se že dalj časa ukvarjata z alpinističnim smučanjem, vendar je bil spust z Artesonraja krona njihovih dosedanjih uspehov. Po pripovedovanju sta prišla na vrh gore popolnoma izčrpana. Zaradi vsakodnevnega sneženja v popoldanskih urah sta imela za počitek na voljo le slabe 3 ure. Kljub izredni strmini, ki se odpira z vrha do višine 5300 m, to področje ni plazovito, saj je struktura snega drugačna (na sestavo snega vpliva zelo vlažen zrak, ki se dviga iz džungle). Kljub temu pa je bil spust izredno nevaren, saj bi ob morebitnem padcu na strmini smučar prav lah-

ko zdrsnil v eno izmed množičnih snežnih razpok.

Opremo sta hrabra alpinista-smučarja pohvalila (tu gre predvsem za posebne smučarske čevlje Alpina in naše smuči), poudarila pa sta, da bi morale biti smuči za alpinistično smučanje vseeno malce drugačne.

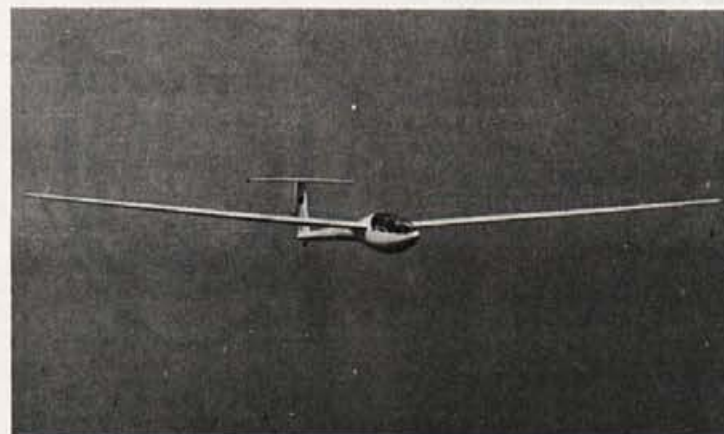
Kljub temu, da sta bila alpinista šele tretja odprava od leta 1978, ki ji je uspel podvig smučanja z vrha Artesonraja, pa so bile verjetno to dosedaj edine Elanove smuči, ki so bile uporabljene na taki nadmorski višini.

Svoje dogodivščine bosta smučarja opisala v oktobru na predavanju v Cankarjevem domu v Ljubljani. Za njun podvig se s čestitkami pridružujemo tudi delavci Elana.

Miran Lakota

Darko Svetina med skokom

Novosti iz inštituta Elan

Krajši sestavki sodelavcev iz Inštituta prikazujejo del nalog, ki so realizirane ali so še v fazi snovanja. Predstavljajo povzetek polletne analize nalog, ki smo si jih začrtali v letošnjem načrtu dela. Izbrali smo le nekaj najbolj zanimivih novosti, ki predstavljajo konkretne dosežke in ideje, pri katerih bo za realizacijo potrebno še veliko truda in inovativnosti.

Soočanje s konkurenco na tržišču zahteva stalno inoviranje, oz. spreminjanje naših proizvodov, kar predstavlja poleg tekmovalnih dosežkov pomembne marketinške argumente za pospeševanje prodaje. Časi realizacije posameznih idej so vedno krajši, kar zahteva tudi posodobitve na področju razvojno-raziskovalnega dela z vključevanjem dosežkov informacijskih tehnologij.

Prvi koraki na tem področju so bili narejeni v lan-

skem letu z nakupom štirih delovnih postaj za računalniško podprto konstruiranje (CAD). Z delom na teh postajah ugotavljamo pravilnost odločitve za njihovo nabavo in smo že v fazi nadaljnje širitve računalniško podprtega konstruiranja (CAD) z nabavo še zmogljivejše opreme.

Pomembna osnova za inovativnost in sposobnost načrtovanja in koriščenja novih tehnologij je znanje. Kakor so izkušnje, pridobljene z delom, glede na specifičnost naših proizvodov, oz. tehnologij izredno pomembne, so le-te lahko le osnova za nadgradnjo znanja s stalnim izobraževanjem. Eden pomembnih smotrov sodelovanja z drugimi raziskovalnimi organizacijami in fakultetami je razno pridobivanje znanj pri delu na skupnih raziskovalnih nalogah.

Primož Finžgar

Premiki v razvoju alpskih smučí

Znanje o vplivu stranskega loka smučí, ki je vsklajen s togostjo smučí oziroma z upogibno linijo v zavoju obremenjenih smučí, je že dolgo znano. Ravno Elanovi razvojni inženirji so bili prvi, ki so takrat svetu ponudili smučí z izrazitejšim stranskim lokom. Kot naročeno sta v alpskem smučanju tedaj prodirala v sam svetovni vrh izjemna športnika, Ingemar Stenmark in Bojan Križaj, ki sta s svojimi odličnimi uvrstitvami v tekmovalnih za svetovni pokal samo potrjevala pravilno usmerjenost pri koncipiranju smučí. Kmalu, skoraj čez noč, so vse večje svetovno priznane proizvajalke smučí povzele osnovno geometrijo Elanovih smučí. Še danes, če pozorneje pogledamo po kolekcijah tujih proizvajalcev alpskih smučí, ugotovimo minimalne razlike v geometriji posameznih smučí.

Odkar so se na smučiščih po svetu pojavile takšne smučí je preteklo že vrsto let in danes, to si moramo priznati, smučarji, predvsem najboljši tekmovalci, zahtevajo primernejše smučí za

doseganje vrhunskih rezultatov. Tekmovalci negodujejo predvsem na račun veleslalomskih smučí, za katere vemo, da so poleg smučí za supervelesalom najnatančnejše in morajo zagotavljati najpreciznejšo vožnjo, ki jo veleslalomске postavitev zahtevajo.

Na osnovi posvetov z najboljšimi tekmovalci se je pričelo razmišljati o skritih rezervah še boljših smučí, kot jih v današnjem času uporabljajo dirkači. Pripombe tekmovalcev so letele predvsem na račun izpeljevanja veleslalomskih zavojev z manjšimi radiusi, ki jih narekujejo

tako imenovane zaprte veleslalomске postavitve. Z meritvami radiusov sledi v snegu, ki nastaja za tekmovalcem, ko pelje skozi zaprto veleslalomsko postavitev, smo prišli do spoznanja, da obstoječe smučí praktično ne omogočajo izpeljave tirničnega zavoja, torej zavoja po robnikih, h kateremu danes najboljši tekmovalci stremijo, saj takšen način vožnje prihaša najmanj izgub, s tem pa najboljše končne rezultate.

Zaključili smo, da le še izrazitejši stranski lok z manjšim radijem omogoča pri nastavku robnikov smučí v za-

voju tolikšen upogib smučí, da se le te pri določeni hitrosti, ki jo postavitev narekuje, toliko upognejo, da se idealneje priležejo manjšim radijem poti, ki jo zaprta veleslalomska postavitev narekuje.

Pričeli smo z izdelavo prototipnih modelov smučí in spremljali vsa testiranja novokoncepiranih smučí. Sprva smo testirali sami, kasneje z bivšimi tekmovalci, danes pa so za nami tudi že testiranja s tekmovalci, ki sedaj nekaj pomenijo v alpskem smučanju v svetovnem merilu.

O tem prihodnjč.

Valter Valenčič

Novosti na področju alpskih smučí

— Comprex že vsi poznamo. Za novo kolekcijo pa pripravljamo izpopolnjen Comprex, pri katerem bo sredica v srednjem delu dolžine smučí bolj kompaktna. Prednosti sedanjega Complexa bodo s to novostjo bolj poudarjene. Za izdelavo teh sredic razvijamo tudi nov stroj.

— Druga velika novost v kolekciji bodo profilni laminati, kombinirani s keramičnimi vlakni. Mokri laminati se pri vgraditvi v smučí Comprex preoblikujejo v profilno-rebrašto obliko zaradi vtiskanja smole in vlaken v prazne prostore sredice.

Profilni laminati bodo s svojo obliko še povečali upogibno in torzijsko togost in s tem tudi življenjsko dobo smučí.

— Nagnjenost in gladkost jeklenih robnikov je pogoj za lahkotnost smučanja. Novost v Elanu pa je, da je ta nagnjenost vzdolž smučí od-

visna od širine smučí. V zadnjem delu smučí je kot nagiba večji, proti sredini se zmanjšuje, proti krivini pa spet povečuje. Vsled manjše nagnjenosti robnika v sredini je grabljenje smučí pod stopalom največje, proti zadnjemu in sprednjemu delu pa se ta učinek postopoma zmanjšuje.

Iz dosedanjih izkušenj lastnih in tujih testiranj lahko sklenemo:

1. da ravni in poleg tega še pregrobo brušeni robniki preprečujejo potrebno bočno oddrsavanje smučí — smučí ne gredo v zavoj in

2. da neenakomerno nagnjeni in ponekod zaobljeni robniki ne nudijo enakomernih opore v zavoj — smučanje je nesigurno.

Pri UBT brušenju je sled delovne operacije komaj opazna, zato pa toliko bolj pomembna za vozne lastnosti.

Andrej Robič

Prihodnost UV lakiranja

UV lakiranje je tehnologija, ki je znana in ki se uporablja že precej časa.

Začetki so bili pred približno 20 leti z uporabo poliesterskih lakov. Uporaba je bila predvsem za strojni nános z lopatico na iverne plošče za izdelavo pohištva.

Poliestri kot material imajo omejeno področje uporabe in šele z razvojem novih materialov, predvsem akrilatov, je bilo možno to tehnologijo uporabiti tudi na drugih področjih.

Splošno je znano, da se z UV žarki utrjujejo le tran-

sparentni laki. Barvnih lakov zaradi nepropustnosti žarkov skozi pigment ni možno utrjevati. Tukaj so izjeme lazurne barve ali zelo tanke plasti, ki se nanašajo s tehnologijo sitotiska.

Iz omenjenega sledi, da je širjenje uporabnosti te zanimive tehnologije odvisno predvsem od razvoja novih materialov. Temu razvoju bomo sedaj bistveno lažje sledili, ker imamo pogoje za testiranje vseh materialov, ki se pojavijo na tržišču.

Nevenka Krmpotić

Laboratorij IE

V letošnjem letu smo v laboratoriju IE postavili nekaj novih merilnih metod.

Najprej bi omenil meritve vibracij smuči med vožnjo. S pomočjo posebnega elektronskega vezja zapisujemo meritve vibracij na magnetofonski trak. Te posnetke lahko potem v laboratoriju s pomočjo računalnika analiziramo. Dobljeni rezultati pa so uporabni pri konstrukciji novih smuč, kjer tudi naša konkurenca poizkuša doseči čimboljše nadzorovanje vibracij. Poleg meritev vibracij smuč pa je ta oprema uporabna za meritve vibracij na izdelkih, kot so npr.: motorne jahte in čolni ter motorna jadralna letala, pri katerih lahko prihaja do vibracij konstrukcije in zaradi tega do utrivanja materiala in skrajšanja življenjske dobe izdelka.

Poleg meritev vibracij pa smo se v letošnjem letu usposobili tudi za nadzorovanje kakovosti laminatov, izdelanih po mokrem postopku. Z novo aparatur Mettler DSC 3000 tako izvajamo kontrolo utrjenosti smole v

laminatih pred in po vgraditvi v smučko. Poleg tega pa raziskujemo možnosti nadzora konstantnosti kvalitete polietilenskih drsnih oblog, kar predstavlja velik problem, saj tudi v svetu ni kakšnih primernih metod, ki bi bile hitre, sorazmerno enostavne in poceni. Seveda pa uporabljamo to novo aparaturu tudi pri ugotavljanju utrjenosti smol in lepil, ki jih uporabljamo v drugih proizvodnih programih, predvsem v programu plastike.

V naslednjem letu pa planiramo prehod z ročnega opravljanja nekaterih najbolj standardnih meritev na avtomatsko opravljanje in zajem rezultatov s pomočjo računalnika. Z uporabo računalnika pri opravljanju takih meritev bomo pridobili na času in predvsem na kvaliteti meritev, saj bodo vsi rezultati meritev zbrani na enem koncu in bodo tudi lažje obvladljivi. Tako bo lahko potekalo tudi avtomatsko vrednotenje rezultatov.

Jurij Franko

Indok

Zaradi povečanja števila prijav inovacij je vse več delovnega časa nemenjeno inovacijski dejavnosti. Trenutno imamo 53 inovacij, za katere bo v prihodnje izplačana ustrezna odškodnina. 31 inovacij je v postopku uvajanja, oziroma obdelavi pri strokovnih službah (izpolnitev vprašalnikov), nekaj inovacij pa bo zaradi narave dela uvedenih takrat, ko bo to možno. Omeniti velja, da naše inovacije tudi ščitimo, tako smo trenutno v fazi zaščite UBT v 8 državah, prijavili bomo nov izum s področja smuč...

Druga pomembna zadeva

je, da je stekel vnos podatkov o strokovni literaturi v računalnik. Mesečno se vnašajo podatki o prejetih knjigah, člankih in prospektih. Opaziti je, da zanimanje za ta način prikaza prejete strokovne literature narašča. Ta vrsta zapisa o strokovni literaturi je skrajšana verzija, zelo podobna zapisom nekaterih drugih DO in Fakultete za strojništvo in bi bila v primeru priključitve na nek večji informacijski sistem z malo sprememb takoj uporabna. Seveda pa smo v prvi vrsti želeli oblikovati informacijo za lastne potrebe.

Tone Stare

Diplomska naloga naše štipendistke

Ker sem študentka tovarne ELAN, sem se odločila, da bi ob zaključku študija kemije s svojim diplomskim delom poskusila rešiti kak konkreten problem, ki bi bil vezan na Elan. Zdi se mi, da je taka pot, oz. način najboljše, da se seznanim s svojim bodočim delom, predvsem pa z delom in reševanjem problemov, ki so vezani na proizvodnjo. Tako smo

skupno z mojo mentorico v tovarni in mentorjem na šoli določili diplomsko delo.

Pred približno letom dni so v tovarni začeli z lastno proizvodnjo laminatov po t.i. mokrem postopku. Glavni problem pri uporabi laminatov, proizvedenih po mokrem postopku, predstavlja določitev potrebnega časa skladiščenja predimpregniranega materiala.

Stekleno tkanino impregniramo z epoksidno smolo v razmerju 60:40. Razmerje med steklom in smolo se stalno kontrolira saj mora biti vrednost smole dokaj konstantna, to je $40\% \pm 1$. Tako pripravljena impregnirana tkanina se strjuje v dveh stopnjah. V prvi stopnji preide smola v suho, krhko in nelepljivo stanje, tako imenovani prepreg, vendar pa tak prepreg še ni uporaben za proizvodnjo. Potreben je določen vmesni čas zorenja, da temperatura steklastega prehoda T_g naraste na $34-36^\circ\text{C}$. Če pa želimo še dober laminat, pa ta vmesni čas ne sme biti predolg, saj temperatura steklastega prehoda T_g ne sme preseči 46°C . Temperatura steklaste-

ga prehoda je temperatura, pri kateri snov preide iz trdega v gumijastoelastično stanje.

Na zorenje preprega odločilno vpliva tudi temperatura. Že relativno majhna sprememba temperature povzroči večje razlike v časovnih intervalih.

Moja naloga je torej spremljanje vpliva časa in temperature na utrjevanje preprega in kako se prekratek, oz. predolg vmesni čas odraža na lastnostih utrjenega laminata.

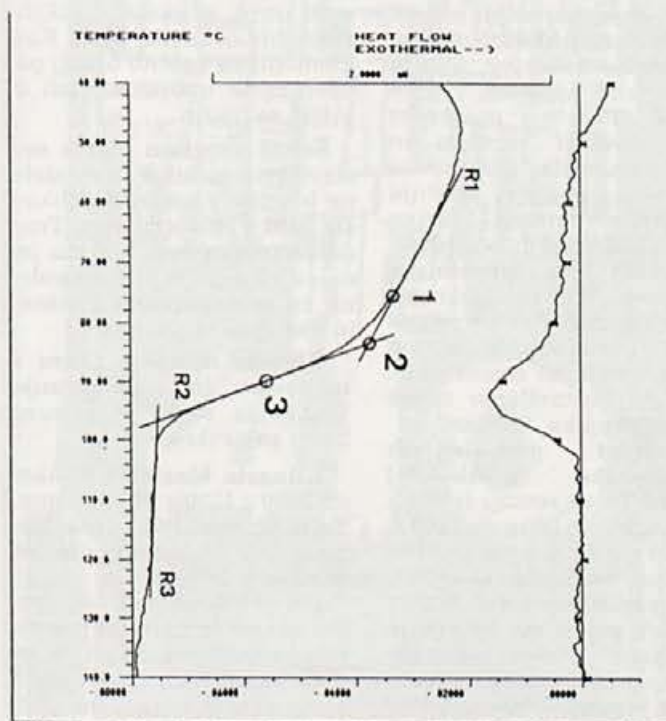
Vse te lastnosti spremljamo s termoanalizo in sicer z diferencialno scanning kalorimetrom — DSC s pomočjo aparature Mettler TA 3000 s DSC celico.

METTLER TA 3000
s DSC celico

Princip diferenčne termične analize je spremljanje fizikalnih lastnosti vzorca kot funkcije temperature. Pri DSC vzorec zatehamo v aluminijasti talilni lonček in ga segrevamo s hitrostjo naraščanja temperature $4^\circ\text{C}/$

min., merimo razliko v toplotnih tokovih skozi vzorec in referenco. Po celotnem poskusu nam printer nariše t.i. DSC enotermno krivuljo in grafično določi točko steklastega prehoda.

DSC signal

(Nadaljevanje na strani 9)

Nabava in montaža nove dvoetažne stiskalnice v prototipni delavnici

V času kolektivnega dopusta je bila za ELAN izdobljena nova dvoetažna stiskalnica tip NOVA AL-2, ki je opremljena z računalnikom, ki skrbi za krmiljenje, nadzor in shranjevanje podatkov, ki so pomembni za proizvodne procese.

Pričakujemo, da bomo s to stiskalnico lahko odgovorili na mnogo neznank, oziroma

potrdili naše domneve o določeni problematiki.

Stiskalnic s tovrstno opremo je v svetu še zelo malo. Oprema pa je taka, da omogoča vodenje procesov preko glavnega računalnika, kar je tudi perspektivno gledano cilj razvoja tehnologije in organizacije dela na tem področju.

Stane Rupar

Razvoj smučarskih palic

V prejšnjih letih je v Elanu razvoj smučarskih palic zaostal za ostalimi svetovnimi proizvajalci. Zato smo se v 1987. letu odločili, da v dveh letih z intenzivnim razvojem dosežemo evropski nivo kvalitete, s tem pa se nam bodo odprle možnosti za izvoz.

Z najnovejšimi materiali, ki smo jih preizkušali v lastnem laboratoriju in na snegu, s posebnim poudarkom na upoštevanju varnosti smučarjev, smo v letošnjem letu popolnoma na novo obli-

kovali kolekcijo smučarskih palic, ki obsega sedem alpskih, tri tekaške modele za vrhunske, odlične in povprečne smučarje in posebna modela palic — zložljive za turno smučanje in tekmovalne alpske palice za prodor v tekmovalni šport.

Design palic je v celoti usklajen s smučmi, pri izbiri barv smo sledili modnim tokovom, tako so palice poleg solidne izdelave tudi privlačne za oči, kar je pogoj za uspešno trženje.

D. Zupan

Razvojne naloge na področju športnega orodja za leto 1988

Letošnja največja naloga je bila razvoj blazin in to za predšolske ustanove, šole in tekmovalni program v gimnastiki. Posebno pozornost smo posvetili varnosti in funkcionalnosti. Blazine se med seboj spajajo, spodnja stran je protidrсна. Blazine so 3 × lažje kot dosedanje.

Blazine za predšolske ustanove so raznobarvne, enodelne in štiridelne prepogljive. Uporabne so za pod razna orodja ali samostojno. Z njimi sestavljamo razne prostorske like, koticke.

Komplet polivalentnih (večstransko učinkovite) blazin. Ta se sestoji iz dveh osnovnih blazin 2500 × 1000 × 60/mm z ročaji, treh kvadrov različnih velikosti, treh parov klinastih blazin in dveh polvaljev. Polnilo je PU pena. Vsi elementi so obšiti s spojnimi trakovi, tako da jih je mogoče sestavljati v poljubne položaje in like, kar omogoča veliko raznovrstnost aktivnosti predšol-

skih otrok in otrok v nižjih razredih osnovne šole. Kot elementi za zaščito orodij pa so blazine uporabne tudi v višjih razredih.

Šolski program blazin sestavljajo enodelne in dvodelne blazine v osnovni velikosti 1250 × 2000 × 60 mm. Trodelna prepogljiva blazina je dolga 7,5 m in je zelo uporabna za razne vezane sestave in akrobatske prvine.

Blazina debeline 12 cm z mehkejšo in tršo stranjo Mehkejša stran v rumeni barvi za seskoke.

Klinasta blazina v velikosti 2000 × 1250 × 240 (60) mm. To je tipična didaktična blazina, olajša kotaljenje in prevale v fazi učenja.

Pri tekmovalnem programu blazin je največji poudarek na varnosti. Pravilna trdota, kvalitetni spoji med blazinami in protidrсна podlaga, da ne pride do razmaknitve blazin, katere posledica so lahko hude poškodbe.

Razvijamo še naslednje izdelke:

— upogibni koš za košarko — tehnološka obdelava

— elastični konj za preskok — izdelava prototipa, testiranje.

Po novem predlogu tehnične komisije pri FIG naj bi bil trup konja na vzmeteh; pri preskoku bi tekmovalec imel mnogo višji odziv, s tem pa bolj zahtevne in atraktivne preskoke.

Stane Kozamernik

Jadrnica E 43 »AMERICA« in »FAMILY«

Pred kolektivnim dopustom je bila izdelana prva jadrnica E 43, verzija »AMERICA«. Glavne spremembe na tej verziji so v prednjem delu. Iz obstoječih ločenih kabin z dvema ležiščema in skupnega WC smo prostor preuredili v večjo kabino z WC in veliko garderobno omaro. Ta kabina nudi veliko več udobja, saj so prostori v njej večji in svetlejši. Majhna sprememba je ravno tako v zadnjem delu. V desni kabini smo prostor pomožnega ležišča preuredili v garderobno omaro. Med kupci je za to verzijo veliko

zanimanja. Imeli smo nekaj pripomb, ki smo jih upoštevali že pri naslednji jadrnici.

Trenutno pa je v delu jadrnica verzije »FAMILY«. Že samo ime pove, da gre za družinsko jadrnico. Prostori v njej so povsem na novo oblikovani. Od predhodnih izvedb je ostal nespremenjen srednji del, v katerem so salon, kuhinja in navigacijski prostor. S to verzijo jadrnice se bomo pridružili izdelovalcem večjih družinskih jadrnic.

Miha Pretnar

Serijski plovil E-33

E-33 pripravljena za kupca

Diplomska naloga ...

(Nadaljevanje s strani 7)

Tako lahko s pomočjo te aparature določimo potrebni vmesni čas, ko je temperatura steklastega prehoda Tg od 34°C–46°C, in s tem potrebni minimalni in maksimalni možni čas skladiščenja.

Na tem mestu bi se sodelavcem v Inštitutu in delavcem v proizvodnji rada zahvalila za razumevanje in pomoč pri mojem delu.

Alenka Markun-Židanek

Drugi o nas

V nekaj zapoznelih člankih naših revij in časopisov

Poglejmo jih:

»UNA« Sarajevo, 13. VI. 1988

— če je Elan hotel obdržati Matejo Svet, je moral odpreti možnjček ... Koriisti so obojestranske.

— Ingemar Stenmark ni odkril Amerike, ko je dejal:

je nekaj prav zanimivih izjav o Elanu.

»Vsi tekmovalci prejema denar na razne načine in vsi od tega dobro živijo. Ali ni smešno potem govoriti o amaterskem alpskem smučanju?«

Delo Ljubljana, 15. VI. 1988

— Pogon ladij z vodnim curkom.

S tem izumom dipl. ing. Zdenka Marinčeka iz Ljubljane bi lahko zamenjali dosedanji propellerski pogon ladij. Nov izum ima veliko prednosti in zapostavlja nižje stroške. Izumitelj je svoj

izum ponudil številnim jugoslovanskim delovnim organizacijam in inštitutom, ki bi bili lahko nosilci projekta. Med njimi tudi Elan.

Povsod so pokazali zanimanje, denarja za nadaljnji razvoj pa ni bilo nikjer.

Ekonomska politika Beograd, 20. VI. 1988

— Jugoslavija ni SLAB DOLŽNIK!

— Če pogledamo devet, deset let nazaj, nihče v ZDA ni imel pojma, kaj so to Elanove smuči. Danes pa pokri-

vajo 15 % ameriška nakupa.

— Najuspešnejše jugoslovanske firme na ameriškem tržišču so bile ustanovljene s pomočjo ameriških strokovnjakov za marketing: »Yugo, Elan, Slovenijales, Šipad.

Sportske novosti Zagreb, 22. VI. 1988

MATEJA IN »INGO« —
ISTE »ELANOVKE«

— V Val Senalesu (Italija) sta Mateja Svet in Ingemar Stenmark testirala nove Elanove smuči. Od 9 parov smu-

či, ki jih je imela na razpolago za testiranje, je Mateja Svet odbrala 3 pare najboljših smuči za veleslalom.

Izbrala je isti model kot Ingemar Stenmark.

Delo Ljubljana, 27. VI. 1988

SODOBNEJŠE ELANOVE
BLAZINE POMEMBNA IN
KORISTNA NOVOST

Profesor telesne vzgoje Jo-

že Brezavšček jih bo predstavil na seminarjih za strokovno izpopolnjevanje učiteljev telesne vzgoje v Ajdovščini in Banjolah pri Pulju.

Novosti Beograd, 23. VI. 1988

Obstajajo realne možnosti, da bo najboljši skakalec

vseh časov Finec Matti Nykänen v novi sezoni skakal z Elanovimi smučmi.

Glas Kranj, 17. VI. 1988

GORENJCI TIK POD
VRHOM

To komisija za inventivno dejavnost v republiškem sindikatu lesne industrije in gozdarstva Slovenije ugotavlja in navaja, da je Elan iz-

med 47 anketiranih enajsti po številu inventivnih predlogov, šestnajsti glede na doseženo gospodarsko korist in petnajsti po številu inventivnih predlogov na 100 zaposlenih.

Oslobođenje Sarajevo, 26. VI. 1988

MENTALNA IZOLACIJA

— Če bi vam kdo dal 10 milijonov dolarjev in se znam vseh svetovno priznanih izdelkov in rok, da se v

6 urah odločite, da kupite, kar si želite (pod pogojem da niste Jugoslovani) v SFRJ, bi morda izbrali le Elanove smuči, pa še to tiste, ki so izdelane v zunanjih obratih.

Glas Kranj, 17. VI. 1988

— NALOŽBE V NOVE
GENERACIJE IZDEL-
KOV ...

Ne moremo govoriti o prestrukturiranju gorenjske industrije, ampak kvečjemu o prenovi tehnološke opreme ... V članku so našete delovne organizacije, ki so v

tem času investirale v posodobitev industrijsko kritično iztrošeno in zastarelo tehnološko opremo, da bo vsaj približno sledile razvitemu svetu, kamor Gorenjska izvaža. Med naštetimi je omenjen tudi Elan z novo proizvodno halo za plovila in novim obratom Elan v Sevnici.

Rekli so:

O opozarjanju na probleme

Dr. Ivan Ribnikar:

»Značilnost realnega socializma je, da se oblast zave problema, ko je že prepozno. Ne verjame opozorilom, ki so na primer pri nas prihajala s strani mnogih ekonomistov in drugih že dolgo tega. Ne verjame drugim zaradi tega, ker ne zaupa ljudem in predvsem tistim, ki opozarjajo na probleme. Ti so še posebej zoprni.«

Iz: GV štev. 25 stran 13

Dr. Branko Horvat:

»Na podlagi ustave iz leta 1974 in ZZD so bila jugoslo-

vanska podjetja razbita na sestavne dele. Tudi to je bilo, kot še marsikaj v kratki zgodovini jugoslovanske države, izpeljano z nasilniškimi metodami. Tolerirala se ni nobena strokovna kritika. Znanstveni delavci so imeli zamašena usta in vsakdo, ki je opozarjal na posledice, je bil po kratkem postopku razglašen za sovražnika. V tej hajki na sovražnike sem takrat javno zahteval, naj mi podelijo naziv zaslužnega sovražnika Jugoslavije. Ta zahtevek še ni zastaral.«

Iz: GV štev. 26 stran 16

O monopolu

Milan Emil Pintar:

»Monopol namreč ni nič drugega kot pravica na zadržanje, ki jo daje možnost prilaganja rezultatov tujega

dela. Tako v ekonomiji kot znanosti ali politiki.«

Iz: XIII Posvetovanje o planiranju

stran 115

O organiziranosti

Dr. Marko Kos:

»Organizacijska strukturiranost jugoslovanskih delovnih organizacij je že trideset let zastarela. Skrajni čas je, da uvedemo nove organizacijske principe. Potrebujemo takšno organizacijsko strukturiranost delovnih organizacij, ki bo sproščala zaradi svoje fleksibilnosti in inovacijske odprtosti iniciative in

ideje delavcev, ki jih bo motivirala za izrabo vseh njihovih ustvarjalnih sil. Zato je potrebna skupinska organizacija, majhne enote, majhne režijske službe, močni razvojno-konstrukcijski oddelki, strnjena okoli proizvodov, malo hierarhičnih ravni in neposredna avtonomija vsakega delujočega.«

Iz: Industrializem stran 12

O dosedanjih resnicah o načinu vodenja, ki so se pokazale kot zmotne in se bomo morali od njih posloviti

Dr. Marko Kos:

»— Ekonomija velikosti je možna samo v velikih organizacijah.

— Nauči se, kako se lahko izogneš velikim neumnim odločitvam z dobro raziskavo trga, analizo zmanjšanja gotovinskega toka in dobrim proračunom. Če je malo dobro, mora biti večje boljše, zato uporabljaj stvari, kot je zmanjšan gotovinski tok ri-
zičnim investicijam, kot so raziskave in razvoj. Uporabljaj proračun kot model za dolgoročno planiranje. Izde-

luj prognoze in postavljalj trdne številčne cilje na osnovi teh prognoz. Izdeluj obsežne planske zvezke, katerih glavna vsebina so številke. Ne meni se za to, da je večina dolgoročnih prognoz napačnih istega dne, ko so narejene: še manj za to, da je potek invencije nepredvidljiv že po definiciji.

— Moraš se znebiti fanatičnih inovatorjev, končno imaš vendar plan! Pač pa organiziraj razvojno dejavnost za nove proizvode in postavi nanje množice novih inžen-

nirjev, ker imaš sam za vsako stvar boljše ideje.

— Posel direktorja je odločanje. Dobro veš, kam je treba telefonirati! Uvajanje in izvrševanje je drugotnega pomena. Pač pa zamenjaj celotno vodstveno skupino, če uvajanje ni šlo.

— Kontroliraj vse! Posel direktorja je, da ima vse stvari urejene in pod kontrolo! Specificiraj organizacijsko strukturo v vseh podrobnostih s pomočjo dreves in okenc. Piši dolge opise nalog in opravil! Izdeluj komplicirane organizacije, da zagotoviš vse za vsak primer! Izdelaj odredbe, odločitve črno na belem. Obravnavaj ljudi kot proizvodne faktorje!

— Dajaj prave spodbude in produktivnost mora slediti. Tebi enaki trdijo, da bo problem produktivnosti stekel, če bi dali ljudem velike, takojšnje denarne spodbude, če bi plačali glavne izvrševalce in če bi odstranili 30 % do 40 % tistih, ki nočejo delati.

— Za kontrolo kakovosti je potreben nadzor. Kakovost je enaka čemurkoli drugemu: trba je odrediti, pa bo! Potroji oddelek za kontrolo kakovosti, če je potrebno. Pokazali jim bomo (tj. delav-

cem), da ne trpimo ohlapnosti!

— Posel je predvsem posel, če lahko bereš finančna poročila. Lahko vodiš karkoli! Ljudje, proizvodi in storitve so preprosto tisti resursi, ki jih je treba postrojiti, da dobiš dobre finančne rezultate.

— Vrhnji vodilni so bolj prekanjeni kot trg. Skrbno izvajaj kozmetiko dohodkovnih poročil in bilance — in videti boš odločen zunanjim ljudem. Predvsem ne dovoli, da kvartalni dohodki ne bi rasli.«

Iz: Industrializem stran 158 in 159

Dr. Janez Jerovšek:

»Značilno za našo družbo je, da uporablja predvsem prepovedi in tako ustvarja družbo blokad, ne uporablja pa spodbud.«

Iz: RR štev. 3 1988 stran 31

Jože Vilfan:

»Svet se obrača od velikih sistemov, ki so obvladovani od zgoraj in v katerih je človek pojmovan kot izvrševalec zamisli drugih, k organizacijskim oblikam, ki temeljijo na participaciji ljudi in na njihovi ustvarjalnosti.«

Iz: RR številka 3 1988 stran 4

O racionalnosti

Dr. Marko Kos:

»Racionalnost je dosegla višek v planih sedemdesetih let, ki so prekipevali od številke povečanja prihodka, režijske, zaposlovanja, niso pa povedali ničesar o razvojni poti, novih proizvodih in na-

šem tehnološkem zaostajanju. Številke brez vsebine, številke, ki so varale in pričarale svet, ki se je kasneje na številkah sesul.«

Iz: Industrializem stran 112

O identifikaciji s firmo

Dr. Marko Kos:

»Zakaj ne bi dali delavcem, da vzljubijo te proizvode, sadove svojega dela, polovico svojega dnevnega časa ali tretjine svojega življenja, ki so ga vgradili v te proizvode. Kaj napravijo direktorji za to?

Priljubljena zgodba govori o hondinem delavcu, ki je na svoji poti domov vsak večer poravnal liste na brisalcu stekla na vsaki hondi, mimo katere je šel. Ni mogel trpeti nobene napake na hondi!

To je osnovna odličnost v izvedbi, ki vodi do perfektnosti, do zmage nad konkuren-

co, do zvenečega imena — in do dobička. Temu delavcu je prav zato zrasla plača v desetih letih za trikrat — na višino nemške plače. To ima opravka z ljudmi, ki jih motivirajo preproste, celo lepe vrednote.

Ena osnovnih dolžnosti direktorjev je, da ustvarjajo takšne ljudi.

Vendar se za ljudi sploh ne zmenijo. Sodeč po tem, je redko kje na svetu podjetjem tako malo mar za svoje delavce, kot je to v Jugoslaviji.«

Iz: Industrializem stran 115

O ljudeh in organizaciji

Dr. Marko Kos:

»Poznavalci trdijo, da ni nikjer v industriji tako velikega prepada med nadreje-

nimi in podrejenimi kot pri nas, tako med delavci kot med intelektualci.

»Naša največja aktiva so ljudje«, pravijo kapitalisti.

Socialistični managerji trdijo: »Naša največja aktivna je organizacija. Vse drugo bo sledilo avtomatično«. Kaj je

res? Ali ni nekdo že dokazal svojo resnico?»

Iz: Industrializem

stran 116, 117

O podjetniški kulturi, organizaciji in vrednotah

Dr. Marko Kos:

»Vodenje delovnih organizacij je treba razumeti kot nekakšno ustvarjanje nove podjetniške kulture. Če hočemo oblikovati uspešno organizacijo, je vedno potrebna močna vodilna osebnost, ki se zaveda bistva podjetništva in ima svojo vizijo, kaj to pomeni za jutrišnji položaj. Ta kultura bo živelja v or-

ganizaciji še dolgo potem, ko bo ta osebnost odšla. Ta kultura vsebuje vrednote in prakso dela, ki se spremenijo v skupne vrednote, ki bodo preživele desetletja. Zato je danes glavna vloga glavnega vodje organizacije v vodenju vrednot organizacije in ne v vodenju dnevnih situacij.«

Iz: Industrializem

stran 145

Kaj je narobe z organizacijo

Dr. Marko Kos:

»Organizacijska vodstva delovnih organizacij so pre-zaposlena z dinamičnimi institucionalnimi spremembami, ki zahtevajo nenehne analize štabnih služb in pra-

vo žonglerstvo s financami, ki očitno bolj vplivajo na prikazani uspeh delovne organizacije kot pa proizvodnja.«

Iz: Industrializem

stran 157

O planiranju

Dr. Marko Kos:

»Plani so nevarni zato, ker večina direktorjev ni sposobna za originalno misel, ker ne morejo uiti tiraniji pame-ti, če s pametjo razumemo racionalnost števil, njihovo navidezno objektivnost, njihovo nepristranskost, to je knjigovodsko-računovodski model podjetja, birokratski stroj, ki se čedalje bolj spre-

minja v svoj končni namen. Čim bolj šepa proizvodnja in konkurenčnost in čim manjšo vlogo ima v njem kreativnost ljudi. To je birokracija, ki reproducira le samo sebe in skoraj nobenih stranskih produktov.«

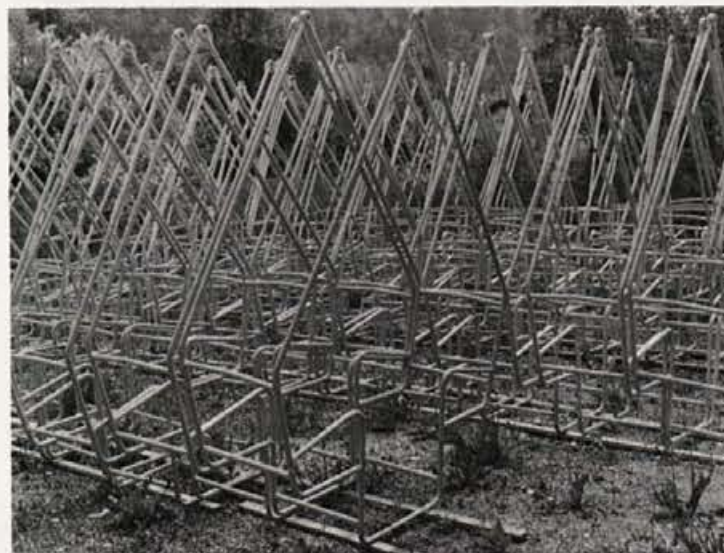
Iz: Industrializem

stran 157

Izbor pripravil
Milan Čučnik

Skladišče profilov

Gugalnice

Resman Janko prejema darilo

Kot smo že pisali, je na republikanskem tekmovanju kovi-narjev v skupini konstrukcijskih ključavničarjev v hu-di konkurenci zmagal naš delavec Janko RESMAN, zaposlen v Vzdrževanju. Ta na-slov je osvojil tudi lansko leto.

Kako je bilo na tekmova-nju, nam je povedal na se-

stanku Poslovodnega odbora, kamor je bil povabljen in kjer je bil nagrajen. Za dose-ženo zmago v omenjeni kate-goriji za leto 1988 je prejel Elanovo uro »Comprex« kot priznanje za tak pomemben dosežek zanj in posebno tudi za Elan.

Čestitamo!

Slavko Knafelj

Novice

— ELAN BEGUNJE je na seznamu med 300 največjimi slovenskimi delovnimi orga-nizacijami po dohodku za le-to 1987 na 29. mestu (1986 — 44. mesto).

— ELAN BEGUNJE pa je letos prvič v zadnjih petih le-tih uvrščen v pregled naj-boljših OZD v Sloveniji. Ta skupina najboljših zajema 8,3 % vseh obravnavanih OZD.

— Letos je bilo prijavlje-no v Elanu že 243 inovacij (stanje 25. 8. 1988).

— Vse več lesnopedelo-valnih organizacij razvija in izdeluje tudi stroje za obde-lavo lesa in naprave za dru-gre namene. MEBLO se je usmeril k izdelavi strojev za obdelavo laminatov in bruše-nje laka.

V SLOVENIJALES NA-STRO so izdelali prototip računalniško vodenega rezkal-nega stroja CNC-1300 za les, plastiko in kovine.

— Po časopisu »Blick durch die Wirtschaft« (ZRN) povzemamo deset ključnih tehnologij devetdesetih let:

- CIM in robotika
 - novi postopki merjenja in analiz
 - prepoznavanje jezikov, slik in vzorcev
 - ekspertni sistemi
 - telekomunikacije
 - sistemi za administra-tivno komuniciranje
 - postopki v bio-tehniki
 - tehnologije za izboljša-nje človekovega okolja
 - raba laserja
 - materiali za spajanje
- Tone Stare

Vodenje razvoja informatike

Pred nastopom računalništva je vsak vodja poslovne funkcije v celoti načrtoval, vodil in usmerjal (ročno) obdelavo podatkov. V zadnjih dvajsetih letih je prišlo do razkoraka. Obdelavo podatkov je načrtoval in vodil ERC, poslovno funkcijo pa vodil z premalo poznavanja in vpliva na razvoj obdelave podatkov vodja poslovne funkcije.

Računalničarji in upravljalci poslovnih funkcij se po pravilu med seboj niso razumeli. Prav tako niso zadosti razumeli problematike drug drugega (računalničarji uporabniške, upravljalci računalniške).

To je pripeljalo do trajne krize. Teoretiki vidijo rešitev te krize le v tem, da direktorji prevzamejo celovito vodenje in upravljanje poslovne funkcije vključno z načrtovanjem informacijskega sistema.

Na osnovi optimalne organizacije razvoja aplikacij ter uporabe v Elanu obstoječih programskih orodij bi bilo razmerje obsega dela na uvajanju računalniško podprtega informacijskega sistema 30 % dela — razvijalci, 70 % dela upravljalci poslovnih funkcij.

Obseg dela

	Upravljal- lec poslovne funkcije	Razvijalec- računalničar	Faktor težje faze
— Organizacija posl. funkcije	98 %	2 %	10 %
— Opredelitev aplikacije	70 %	30 %	30 %
— Razvoj aplikacije	2 %	98 %	20 %
— Vnos podatkov	98 %	2 %	30 %
— Uvajanje aplikacije	80 %	20 %	10 %
	70 %	30 %	

Struktura del pri uvajanju računalniške podpore

Upravljalca (direktor) poslovne funkcije prevzame ves vsebinski del uvajanja računalniške podpore, razvijalci-računalničarji pa poskrbijo za kvalitetno tehnično (ne vsebinsko) rešitev problema.

Osnovno rešitev tega problema je nakazal predsednik PO na informacijskem kolegiju dne 9. 6. 88 z zahtevo:

Upravljalci — direktorji programov in sektorjev so inicatorji, načrtovalci, usmerjevalci in nadzorniki razvoja informatike.

Konkretizacijo usmeritve predsednika pa lahko prikažemo na sledeč način:

1. Plan razvoja informatike je del letnega plana Elana.
2. Plan razvoja informatike izdelajo direktorji programov in sektorjev.
3. Plan razvoja informatike vskladimo na informacijskem kolegiju. Oblikujemo ga v informacijske projekte.
4. Vodje informacijskih projektov so upravljalci — direktorji poslovnih funkcij.

Franc Rozman

Tov. Sumina s skupino Švedov v Elanu

Armin Bittner privatno: z družino, na kolesu, v hribih

Gorenjski novinarji (uredniki) v Združenem delu

Peti pohod Elanovcev na Triglav

Letošnji peti pohod na Triglav smo začeli v Vratih. Devetnajst dobro razporejenih ljubiteljev gora je odšlo po Tominškovi poti proti Kredarici. Pot je lepo speljana in zavarovana, tako da večjih težav ni bilo.

V izredno lepem vremenu je bil prelep pogled po okoliških vrhovih, ki so se kopali v soncu. Po nekaj urni hoji smo prišli do studenca pod Begunjskim vrhom, kjer je vsem prijala kačja slina in malica. Po počitku smo nadaljevali pot proti Staničevi koči. Od tam se je nutil čudovit razgled po celi Gorenjski. Po kratki pavzi smo nadaljevali pot proti Kredarici, kamor smo prišli po dobri uri hoje. V lepo urejenem domu na Kredarici smo delali načrte za zadnji vzpon na vrh Triglava. Vzpon je bil zelo zahteven, vendar smo vsi prišli na vrh. Čakal nas je še sestop do Planike, kjer smo imeli zagotovljeno prenoči-

šče. Rahlo utrujeni smo posedeli v prijetni družbi planincev iz vseh krajev naše domovine. Večer je hitro minil in treba je bilo spat.

Naslednje jutro smo jo po zajtrku ubrali proti Tržaški koči na Doliču. Na Doliču smo si privezali duše in pot nas je vodila čez Hribarice proti Zelnarici. Vse bolj smo se spuščali proti dolini in komaj čakali, da pridemo do Koče pri jezeru. Po krajšem postanku smo nadaljevali pot proti planini Vogar na višini 1050 m. Tam smo dobro razporejeni podelili bodečo nežo, ki jo je zaslužno prejel naš izredni vodnik Jože. Zapustili smo Vogar in po enourni hoji prispeli v Staro Fužino. Tam nas je čakal avtobus, ki nas je odpeljal proti domu.

Zadovoljni smo se vrnili domov in že smo snovali načrte za naslednji, šesti pohod.

Alojz Blažič

Strokovna ekskurzija gasilcev Elana

Gasilci našega društva so bili v soboto, dne 10. 9. 1988, na strokovni ekskurziji v Celju in v Laškem.

Zgodaj zjutraj smo z avtobusom krenili proti Celju in se najprej ustavili na Trojanah, kjer smo se okrepčali s krofi. V Celju smo obiskali poklicno gasilsko brigado, kjer so nas gostitelji seznanili s svojo dejavnostjo in nam razkazali opremo, ki jo

pri svojem delu uporabljajo. Posebno pozornost je pritegnila avtolestev dolžine do 37 m, ki je namenjena za reševanje in gašenje v višinah. Nekateri naši člani in članice so takoj izkoristili priložnost, da so si s kabine na lestvi ogledali Celje s ptičje perspektive.

Po tem ogledu smo krenili proti Laškem, kjer so nas sprejeli predstavniki pivo-

varne. Uvodoma so nas seznanili z razvojem tovarne od ustanovitve, nato pa še s tehnologijo izdelave piva. Najprej smo si ogledali objekt, kjer iz ječmena proizvajajo slad, ki je osnova za izdelavo piva, nato pa še ostale oddelke do polnilnice piva, kjer se v dveh velikih halah pivo polni v steklenice, pločevinke in sodove. Iz razgovora s predstavniki pivovarne smo zvedeli, da je Pivovarna Laško po kapaciteti največja v Jugoslaviji in sicer na eni lokaciji. Kakšen je obseg proizvodnje, lahko ilustriramo s podatkom, da so v letošnjem poletju samo v enem dnevu napolnili 2.000.000 steklenic.

Po strokovnem delu ogle-da so nas gostitelji povabili na malico in na poizkušnjo njihovih izdelkov, saj tovarna izdeluje več vrst piva. Tako smo ob dobri malici po želji poizkušali njihove izdelke ter ugotovili, da smo pili res dobro pivo, poleg tega pa se moramo gostiteljem zahvaliti za gostoljubje in pozornost, ki so nam jo izkazali. Pred odhodom smo vsi udeleženci sklenili, da se vpiše-

mo v Klub laškega piva in obljubili, da bomo proizvede te tovarne radi preizkušali. Po ogledu pivovarne smo zapustili Laško in se odpeljali v Podčetrtek, kjer so znane Atomske toplice s termalno vodo. Po prijetnem kopanju smo se ustavili še na večerji v bližini Celja, nato pa smo krenili proti domu.

Mislím, da bo ta izlet vsem udeležencem ostal v prijetnem spominu.

Bojan Zajc

Zahvala

Ob tragični izgubi drage mame

CECILJE KOŠIR

se sodelavcem polizdelka smuči iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca na grob.

Žalujoča hčerka Gabrijela Košir

Ob težki izgubi drage mame

ZORKE LAZAREVIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem nadaljnje obdelave smuči in sostanovalcem za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca na grob.

Žalujoči sin Jovan Lazarevič

Ob boleči izgubi drage mame

JOŽEFE PERNUŠ

se vsem iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja, posebna zahvala pa sodelavcem iz lakirnice smuči za denarno pomoč namesto venca na grob.

Žalujoča hčerka Milka Zupan

Ob smrti očeta

MOHORIČ MARTINA

se sodelavcem iz proizvodnje letal najiskrenejše zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca.

Mohorič Franc

Ob izgubi dragega očeta
FRANCA HRIBERNIKA

se sodelavcem priprave prodaje, izvoza in skladišča gotovih izdelkov zahvaljujem za izrečena sožalja in podarjeno cvetje.

Hčerka Kristina Dijak

ZAHVALA — sodelavcem nadaljnje obdelave smuči za lepo darilo, ki so mi ga izročili ob odhodu v pokoj.

Vinko Omejc

GOSTU LAHKO POGRNEM PRAŽNJI PRT, LAHKO PA GA PUSTIM ZA ČRVIVO MIZO...

Lepa je ta moja dežela na sončni strani Alp. Toliko lepote na majhnem prostoru. Raznosterosti, ki se ne ponavljajo. Vse to lahko radodarno ponudimo gostu ali pa ljubosumno zadržimo zase.

Lahko mu prijazno zaželimo dober dan ali pa zlovoljno odidemo mimo.

Mimogrede mu lahko povemo, da samo pri nas raste Blagajev volčin, ali pa tisto pravljico o Zlatorogovem kraljestvu. Lahko nas pa to prav nič ne briga; saj je vseeno, ali tujec to ve ali ne.

Gostu lahko odrežemo debelo »kajlo« domačega kruha in mu natočimo tiste kapljice, ki je polna sonca, ali pa ga pustimo lačnega. Lahko mu... ali pa ne...

Teh »slahko« je nešteto. Če jih bomo uresničili samo drobec, potem bomo bogatejši. Tako in drugače. Bo že držalo: turizem smo ljudje in turizem nas bogati.

Turizem nas bogati

Slovenija

Begunjski gasilci — naša opora v slučaju nesreče ali požara

Lakirani elementi za jadnico E-33

Sodelavec Marko Pavlenč

Polaganje asfalta pred zabojarno

Avtomehanik Maks Ambrožič

Upokojila sta se

— Majda BERCE — samostojni referent plana in analiz v plansko analitski službi (invalidsko).

— Viljem POŽAR — iz priprave lesa v programu športno orodje (predčasno).

OBEMA ŽELIMO OBILO ZDRAVJA IN ZADOVOLJSTVA V ZASLUŽENEM POKOJU!

UREDNIŠKI ODBOR: Knafelj Slavko (odgovorni urednik), Šmit Vito, Jan Igor, Valenčič Valter, Vidic Zdravko, Urbanc Janez, Rupar Marija, Bulovec Franc, Žerovnik Marjana.

Smučina šteje med proizvodde 7. točke I. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije št. 421-7-72); naklada: 2000 izvodov. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj.